

Ya?l?larda Kendini ?hmal Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ya?l?larda Kendini ?hmal Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33042>

Özet

Yaşlılarda Kendini İhmal Ölçeği (YKÖ), yaşı bireylerin kendi kendilerini ihmal etme düzeylerini ve risklerini çok boyutlu olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş ve Türkçeye uyarlanmış bir **psikometrik araç**tır. Emine Özmete, Serpil Duru ve Hakan Yıldırım tarafından 2018 yılında gerçekleştirilen bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültüründe geçerliliğini ve güvenilirliğini kanıtlamıştır. Ölçek, **sosyal a**, **fiziksel sa**, **çevresel sa** ve **ruh sa** olmak üzere dört ana faktör altında kendini ihmal davranışları kapsamlı bir şekilde ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

Yaşlılık, **Kendini İhmal**, Geriatri, Psikometrik Ölçek, Sosyal A, Fiziksel Sa, Ruh Sa, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Emine Özmete, Serpil Duru, Hakan Yıldırım

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Türkiye'deki yaşı bireylerin kendini ihmal etme düzeylerini bilimsel ve sistematik bir yöntemle ölçmek ve bu durumun altında yatan risk faktörlerini belirlemektir. Bu uyarlama çalışması, özgün kendini ihmal ölçeğinin Türkçeye çevirisini yaparak, dil ve kültürel etkililiğini sağlaması ve klinik uygulamalar ile akademik araştırmalar için güvenilir bir araç sunması amaçlanmıştır.

YKÖ, yaşı bireylerin yaşam kalitesini etkileyen kritik alanlarda (öz bakım, çevre hijyeni, sosyal destek ve psikolojik durum) ihmal seviyesini saptayarak, erken müdahale gerektiren durumların tespit edilmesine olanak tanır.

Yapı

Yaşlılarda Kendini İhmal Ölçeği, kendini ihmal kavramını dört temel alt boyutta inceleyen çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu boyutlar, yaşı bireyin kendi bakımını sürdürme yeteneğindeki eksiklikleri ve risk altında olduğu alanları detaylandırır.

Ölçek, toplamda 60 maddeden oluşmakta olup, her bir alt faktör kendini ihmalin farklı bir yönünü temsil etmektedir:

Sosyal A alt faktörü (4 madde)

Fiziksel Sa alt faktörü (17 madde)

Çevresel Sağlık alt faktörü (27 madde)

Ruh Sağlığı alt faktörü (12 madde)

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerliği, **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılarak test edilmiştir. Çalışmada elde edilen model uyum indeksleri, ölçeğin teorik yapısının Türk örnekleme verileriyle uyumlu olduğunu göstermiştir.

Belirlenen uyum indeksleri şunlardır: CFI (Karşılaştırmalı Uyum İndeksi) = 0.95, NFI (Normal Uyum İndeksi) = 0.93, NNFI (Normal Olmayan Uyum İndeksi) = 0.95 ve **RMSEA** (Yaklaşık Hata Karekökü) = 0.08. Bu indeksler, mükemmel uyum ölçütlerine yakın değerler sunarak, DFA'dan elde edilen uyumun yeterli düzeyde olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenilirlik

YKÖ'nün iç tutarlılık güvenilirliği, **Cronbach Alfa** katsayısı ile değerlendirilmiştir. Ölçeğin bütünü için hesaplanan güvenilirlik katsayısı 0.964 olarak belirlenmiştir. Bu değer, psikometride kabul edilen yüksek güvenilirlik standartlarına oldukça üzerinde olup, ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen kendini ihmal yapısının son derece tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

YKÖ'nün alt ölçeklerinin güvenilirlik katsayıları da yüksek iç tutarlılık sergilemektedir; bu durum, ölçeğin hem genel kendini ihmal düzeyini hem de spesifik alt boyutlardaki ihmali güvenilir biçimde değerlendirebilme yeteneğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, kendini ihmalin karmaşık doğasını yansıttak için dört faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu faktörler, yaşı bireyin yaşamının temel alanlarındaki ihmal durumlarını başlıca olarak değerlendirmeye olanak tanır.

Faktör yapısı ve madde dağılımı şu şekildedir:

Sosyal A: Bireyin sosyal izolasyonu ve destek sistemlerindeki eksiklikleri ölçer (4 madde).

Fiziksel Sağlık: Yetersiz beslenme, hijyen eksikliği ve tıbbi bakım ihmal etme durumlarını kapsar (17 madde).

Çevresel Sağlık: Yaşam alanının güvenli, temizliği ve hijyen standartlarının ihmalini değerlendirir (27 madde).

Ruh Sağlığı: Psikolojik sorunlar, depresyon ve gerekli zihinsel sağlık hizmetlerinin reddedilmesi gibi durumları içerir (12 madde).

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama ve Geliştirme Çalışması

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Derecelendirme: 1=Çok Fazla (ihmal yüksek) - 5=Hiç Yok (ihmal düşük). (Not: Bu derecelendirme, yüksek puanın düşük ihmali gösterdiği ters puanlama sistemine iştir etmektedir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yaşlı Bireyler

Yaş Grubu: Geriatrik Popülasyon

Popülasyon Detayları: Türkiye'de yaşayan yaşlı bireyler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim veya Gözlemci/Görüşmeci Tarafından Uygulanan Anket.

Anahtar Kelimeler

Yaşlılık, Kendini İhmal Ölçeği, Cronbach Alfa, RMSEA, Model Uyum İndeksleri, Emine Özmete.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Emine Özmete

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: eoymete@yahoo.com

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazar Emine Özmete ile iletişime geçilmesi önerilir. Ölçeğin kullanıma dair spesifik bir ücret bilgisi mevcut değildir. Ölçeğin uyarlama çalışması **2018** yılında yayınlanmıştır.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [yaslılarda-kendini-ihmal-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Özmete, E., Duru, S., ve Y?ld?r?m, H. (2018). Ya?l?larda Kendini ?hmal Ölçe?i: Türkçeye uyarlama çal??mas?. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 19(Ek Say?.2), 87-95.

Ya?l?larda Kendini ?hmal Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ya?l? birey izole edilmi?se, izolasyon onu riske sokuyor mu?

Ya?l? bireyde yetersiz beslenme, s?v? kayb?, ciltte döküntü, bit oldu?una dair i?aretler var m??

Zemin ya da duvarlarda insan veya hayvan d??k?s?/idrar? var m??

Ya?l? birey gerekli yard?m? kabul etmeye istekli mi?